

Komunikat prasowy

LINIA 41

Polscy świadkowie historii opowiadają o getcie łódzkim oraz o okresie okupacji niemieckiej swojego miasta

SPOTKANIE > 22.11.2012 w Łodzi

Łódź/Berlin, 12 listopada 2012

Europejskie Stowarzyszenie Zbliżenia Wschód-Zachód z Berlina (Europäische Verein für Ost-West-Annäherung e.V.) we współpracy z *Muzeum Tradycji Niepodległościowych* w Łodzi organizuje seminarium, które odbędzie się **22.11.2012 roku**, a którego uczestnikami będą łodzianie polskiego pochodzenia, którzy pamiętają swoje miasto z okresu II wojny światowej. W spotkaniu wezmą również udział mieszkańcy Łodzi, historycy, studenci oraz dziennikarze.

Trzech mieszkańców Łodzi opowie swoje wspomnienia dotyczące miasta z czasów okupacji niemieckiej. Co więcej, na spotkanie zostali zaproszeni łodzianie pochodzenia żydowskiego oraz niemieckiego. Mamy nadzieję, że uda nam się skonfrontować i porównać to, jak okres wojny w Łodzi zapamiętały osoby o różnych korzeniach, a także stworzyć dla nich możliwość dyskusji i dialogu.

Szczegółowy program będzie wkrótce dostępny na naszej stronie internetowej:

www.eva-verein.de/PL/linia-41.html

www.lodzermenschen.net/pl

Tło historyczne:

Jak łodzianie postrzegali getto w centrum ich miasta (kwiecień 1940 - sierpień 1944)? Getto, w którym żyli w zamknięciu żydowscy mieszkańcy, sąsiedzi oraz przyjaciele, gdzie tysiące ludzi umierało w wyniku głodu, chorób i przemocy? Getto było hermetycznie oddzielone od reszty miasta, ale prowadziły przez nie linie tramwajowe. Co można było zaobserwować z okien tramwaju? Czy pasażerowie dzielili się tym, co widzieli przejeżdżając przez getto ze swoją rodziną, przyjaciółmi? Czy rozmawiało się o tak oczywistej niesprawiedliwości i cierpieniu, jakiego doświadczali mieszkańcy getta, istniejącego przecież w samym centrum miasta?

Dzięki liniom tramwajowym prowadzącym przez getto, łodzianie polskiego, niemieckiego i żydowskiego pochodzenia mogli się do siebie w pewnym sensie zbliżyć, żyjąc w dwóch różnych, odseparowanych od siebie światach. Tu pozornie normalna rzeczywistość, tam - w getcie codzienna walka o przetrwanie, wrażenie bycia zapomnianym przez świat. Tramwaj: symbol wolności a zarazem ignorancji? Czy getto było w mieście tematem tabu czy wzbudzało też inne reakcje?

Zaprosiliśmy świadków historii – łodzian polskiego pochodzenia, którzy czasy wojenne spędzili w Łodzi. Podczas spotkania opowiedzą, jak oni, ich rodziny i przyjaciele radzili sobie w tym trudnym okresie, gdy Łódź miała zostać całkowicie "zgermanizowana". Był to przecież plan, którego ofiarami mieli zostać również oni sami.

Czego doświadczyli w czasie wojny i jak przetrwali okupację niemiecką? Jak zmieniło się ich miasto, w jakich warunkach żyli (dostęp do pożywienia, edukacji, konieczność pracy przymusowej, przesiedlenia

EVA e. V.

Wartenburgstraße 3
10963 Berlin

Niemcy

Tel: 0049 30 / 8513260

www.eva-verein.de

info@eva-verein.de

Muzeum Tradycji Niepodległościowych

Oddział Stacja Radegast

Alei Pamięci Ofiar

Litzmannstadt Getto 12,

91-859 Łódź

tel: 0048-42 291 3627

www.muzeumtradycji.pl

radegast@muzeumtradycji.pl

itd.) Co spotkało członków ich rodzin, przyjaciół, sąsiadów? Jak zmieniły się relacje z ludnością pochodzenia niemieckiego, która jednak od pokoleń mieszkała w naszym mieście i choć miała niemieckie korzenie, tak naprawdę identyfikowała się z Polską i Łodzią? Jak postrzegano straszny los, który spotkał ludność pochodzenia żydowskiego? Czy sposób potraktowania łódzkich Żydów wzbudzał w mieszkańcach miasta jakieś emocje?

Spotkanie zostanie zarejestrowane na taśmie filmowej, a następnie zmontowane w postaci filmu dokumentalnego, który będzie można zobaczyć w najbliższych miesiącach (grudzień/styczeń/luty). Produkcja powstanie dzięki pomocy mieszkańców Łodzi i Berlina, a także studentów Uniwersytetu Łódzkiego oraz Wolnego Uniwersytetu Berlina. Dokumentacja ze spotkania (filmy, teksty, zdjęcia) będzie opublikowana na stronie internetowej:

www.lodzermenschen.net

Miejsce i termin:

22 listopada 2012, godz. 15:00-19:30

**Muzeum Tradycji Niepodległościowych
Oddział Stacja Radegast
Alei Pamięci Ofiar Litzmannstadt Getto 12, 91-859 Łódź
www.muzeumtradycji.pl**

Dyskusje będą moderowane głównie w języku polskim, z możliwością tłumaczenia na język niemiecki (na sali będą obecni tłumacze języka niemieckiego).

Wstęp jest wolny.

Kontakt:

Kontakt do Muzeum Tradycji Niepodległościowych:
Grzegorz Wróbel i Michał Hankiewicz > tel: +48 42 291 36 27, radegast@muzeumtradycji.pl

Europejskie Stowarzyszenie Zbliżenia Wschód – Zachód:
Tanja Cummings > Prowadzenie projektu, 0049-176-20021098, cummings@eva-verein.de
(informacje w języku niemieckim i angielskim)

Wywiady prasowe: **Kontakt** > Tanja Cummings (cummings@eva-verein.de),
kom: 0049-176-20021098 (wywiady w języku niemieckim i angielskim) i Tamara Jaworowska
+48 604 197 836 (wywiady w języku polskim)

Polscy świadkowie historii:

Tadeusz Borowski (ur. 1927 w Łodzi): W okresie dorastania bardzo silny wpływ mieli na niego sąsiedzi i przyjaciele o pochodzeniu żydowskim. Kiedy zaprzyjaźniona żydowska rodzina musiała przenieść się do getta, Tadeusz również chciał tam zamieszkać. Wszystko po to, by być blisko swych przyjaciół. Podczas okupacji niemieckiej współpracował z AK, a jednym z jego zadań było obserwowanie Getta Łódzkiego z zewnątrz oraz regularne przejeżdżanie przez nie tramwajem. Po każdej takiej podróży, Tadeusz zdawał raporty dotyczące tego co widział w getcie. W ramach współpracy z AK, zajmował się również szmuglowaniem ludzi poza granice Łodzi.

Henryka Żyndul (ur. 1932 w Łodzi): Na początku wojny Henryka mieszkała na Bałutach - dzielnicy, którą niemieccy okupanci wyznaczyli do stworzenia w niej getta dla ludności żydowskiej. Wszystkie polskie rodziny, mieszkające na tym terenie zostały zmuszone do wyprowadzki poza mury powstającego właśnie getta. Podczas wojny rodzina pani Henryki, podobnie jak większość polskich rodzin, cierpiała z powodu głodu. Dlatego, już jako mała dziewczynka, Henryka często udawała się do swojej babci i ciotki na wieś, gdzie o pożywienie było znacznie łatwiej. Aby tam dotrzeć, pani Henryka musiała przejechać tramwajem przez getto żydowskie...

Krystyna Latuszewska (ur. 1928 w Łodzi): Kiedy rozpoczęła się wojna, rodzina pani Krystyny została zmuszona do opuszczenia domu na Osiedlu Montwiłła Mireckiego i przetransportowana do

Obozu Przesiedleńczego przy ulicy Łąkowej 4, zorganizowanego w budynku dawnego kompleksu fabrycznego. Tam, razem z setkami innych łódzkich rodzin, była przetrzymywana w przerażających warunkach przez okres czterech miesięcy.

Żydowscy świadkowie historii:

Natan Grossmann (ur. 1927 w Zgierzu koło Łodzi): Dorastał w niewielkim sztetl jako syn szewca. Po wybuchu wojny, został przesiedlony do łódzkiego getta. Jako dziecko został skierowany do pracy przymusowej. Jego rodzice zmarli w getcie, a brat w obozie zagłady Kulmhof. On sam został wywieziony do Auschwitz. Po wojnie wrócił do Łodzi, a następnie wyemigrował do Izraela.

Helena Bergson (ur. 1921 w Łodzi): W getcie pracowała jako pielęgniarka. Jedną z niewielu osób, które mogą jeszcze opowiedzieć o czasach przedwojennych i o likwidacji getta (*Obecność nie jest jeszcze potwierdzona*).

Niemieccy świadkowie historii:

Waldemar Seiler (ur. 1933 w Łodzi): Pochodzi z rodziny, która od pokoleń zamieszkiwała w Łodzi. Jego żona była dzieckiem mieszanego małżeństwa polsko-niemieckiego (po wojnie spędziła 3 lata w polskim obozie pracy).

Astrid Wojtaszek (ur. 1939 w Łodzi): Po wojnie jej rodzina została wywłaszczona. Astrid zataiła swoje pochodzenie poprzez małżeństwo z Polakiem. To, że ma niemieckie korzenie ukrywała przez 40 lat. Nie wiedziała o tym nawet jej własna córka.

Wsparcie finansowe:

Nasz projekt wspierany jest ze środków poniższych fundacji i instytucji:

Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej

Fundacja „Wspomnienie, Odpowiedzialność, Przyszłość w ramach programu "Begegnungen mit Zeitzeugen" („Spotkania ze świadkami historii“)

Ambasada Niemiec Warszawa

FUNDACJA WSPÓŁPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ
STIFTUNG
FÜR DEUTSCH-POLNISCHE
ZUSAMMENARBEIT

STIFTUNG
ERINNERUNG
VERANTWORTUNG
ZUKUNFT

Ambasada Niemiec
Warszawa